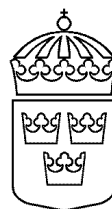

Riksdagens protokoll

1999/2000:66

Tisdagen den 15 februari

Kl. 14.00 – 15.41

Protokoll
1999/2000:66

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 8 och 9 februari.

2 § Avsägelser

Talmannen meddelade att *Karin Enström* (m) av sagt sig uppdraget som suppleant i konstitutionsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Johan Pehrson* (fp) av sagt sig uppdraget som suppleant i konstitutionsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Christel Anderberg* (m) av sagt sig uppdraget som suppleant i justitieutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Helena Bargholtz* (fp) av sagt sig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Kerstin Heinemann* (fp) av sagt sig uppdraget som suppleant i bostadsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott

Talmannen meddelade att på grund av uppkomna vakanser hade
dels Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält Christel Anderberg som suppleant i konstitutionsutskottet efter Karin Enström och Karin Enström som suppleant i justitieutskottet efter Christel Anderberg,
dels Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp anmält Kerstin Heinemann som suppleant i konstitutionsutskottet efter Johan Pehrson, Johan Pehrson som suppleant i socialförsäkringsutskottet efter Helena Bargholtz och Helena Bargholtz som suppleant i bostadsutskottet efter Kerstin Heinemann.

Talmannen förklarade valda till

suppleanter i konstitutionsutskottet

Christel Anderberg (m)

Kerstin Heinemann (fp)

suppleant i justitieutskottet

Karin Enström (m)

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Johan Pehrson (fp)

suppleant i bostadsutskottet

Helena Bargholtz (fp)

4 § Meddelande om aktuell debatt

Talmannen meddelade att på begäran av Kristdemokraternas riksdagsgrupp skulle aktuell debatt om kvaliteten i den svenska skolan anordnas *torsdagen den 17 februari kl. 12.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Ingegerd Wärnersson delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om en aktuell debatt om skolan

Debatten om den svenska skolan har tagit ny fart. Skolrådet Ragnar Eliasson vid Skolverket har nyligen i en debattartikel slagit larm om att andelen elever som inte når målet i ett eller flera ämnen ökat till 22,7 %.

Debattartikeln är skriven mot bakgrund av Skolverkets rapport som offentliggjordes under måndagen. Det framgår att det finns skolor där bara varannan elev får godkänt. Men det finns också skolor där bara 3 % av eleverna inte når målen för godkänt.

Skolverket uttrycker en stor oro över att skolans resultat blir allt sämre och kräver att staten ska gripa in med en nationell handlingsplan för att höja standarden i skolan.

Det finns mot denna bakgrund goda skäl för riksdagen att diskutera frågan under annorlunda former än de som betänkandehandlingen erbjuder. Jag begär mot denna bakgrund att riksdagen anordnar en aktuell debatt om kvaliteten i den svenska skolan.

Stockholm den 7 februari 2000

Göran Hägglund

Gruppledare för kristdemokraterna

Prot.

1999/2000:66

15 februari

5 § Svar på interpellation 1999/2000:106 om statliga kreditinstitut

Svar på

interpellationer

Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Lars Tobisson har frågat om regeringen avser att avveckla eller utveckla ägandet av SBAB och andra kreditinstitut. Han anser bl.a. att SBAB gjorts om till ett nytt offentligt kontrollerat bolåneinstitut som ersättning för det numera privatägda Stadshypotek.

SBAB har under flera år bidragit till mångfalden på bolånemarknaden och samtidigt uppnått det avkastningskrav som ställs på verksamheten. Under år 1999 väntas avkastningen sjunka något under avkastningskravet bl.a. till följd av generellt lägre utlåningsmarginaler och den låga korta räntan. Detta har föranlett ett omfattande effektiviseringsarbete under 1999 och som planeras fortsätta under år 2000. Vidare pågår ett betydande strategiarbete i syfte att vidareutveckla företagets verksamhet. Tillsammans väntas insatserna leda till att SBAB:s ställning stärks och resultatet når den nivå som krävs för att uppnå avkastningskravet i framtiden. Regeringen ser positivt på effektiviserings- och strategarbetena och avser inte att avveckla engagemanget i SBAB.

Anf. 2 LARS TOBISSON (m):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret. I en interpellationsdebatt i slutet av förra året angav finansministern som skäl för att inte privatisera ett annat statligt företag – fastighetsbolaget Vasakronan – att det var så framgångsrikt. Nu medger Bosse Ringholm att SBAB inte går så bra, men det statliga ägandet ska inte avvecklas i alla fall.

I början av 1990-talet genomfördes på den borgerliga regeringens initiativ en spridning av ägandet i Stadshypotek. Motivet var framför allt att detta bolåneinstituts offentliga prägel bidrog till en lägre finansieringskostnad, vilket snedvred konkurrensvillkoren på marknaden.

Men parallellt med denna avveckling av ett offentligt engagemang på bolånemarknaden har staten byggt upp ett nytt institut med samma inriktning. Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB, startades 1985 för att hantera de statliga bolån som finansierades över statsbudgeten. Men sådan långivning upphörde 1992. Året dessförinnan hade SBAB getts möjlighet att lämna fastighetskrediter i konkurrens på den öppna marknaden, och det gick ju inte så bra. Bankkrisen medförde ett behov av ett statligt kapitaltillskott 1994, och året därpå överfördes nödlidande och riskfyllda lån till likaledes statsägda Venantius AB. Från 1996 bedriver SBAB utlåning inte bara till flerbostadshus utan också till småhus och bostadsrätter, och detta är alltså frikopplat från den gamla ordning som fanns när staten själv medverkade till bostadsfinansiering.

Statens svårigheter att med framgång driva kreditinstitut är väl dokumenterade. Investeringsbanken, i salig åminnelse, fick avvecklas. Nordbanken måste förses med rejäla kapitalinjektioner. En slutlig försäljning av det statliga aktieinnehavet i denna bank har länge varit utlovad, men så sent som i höstas föreföll finansministern ovillig att stå för den utfästelsen, och inget har ännu skett. Det skulle i och för sig vara intressant att höra om det planeras någonting under den närmaste tiden. När Postgirot gick så dåligt att en ändring måste till var regeringens första tanke att utveckla rörelsen till en fullvärdig bank i statens ägo. Drömmen om socialiserade banker lever fortfarande.

Kan finansministern ge något gott skäl till att SBAB ska ägas och drivas av staten? Trots den konkurrensfördel det innebär att ha staten bakom ryggen – det ska normalt ge en lägre kostnad för upplåningen – medger Bosse Ringholm att företaget går dåligt. Han skyller på lägre utlåningsmarginaler och den låga korta räntan. Men det är ju förhållanden som gäller konkurrenterna också.

Förklaringen till SBAB:s svårigheter är den gamla vanliga – staten är inte bra på att driva företag och affärsverksamhet. I detta fall finns det inga sociala motiv för att staten ska stå för ägandet. Finansministern säger att SBAB bidrar till mångfalden på bolånemarknaden. Men det skulle företaget göra även om det överfördes i privata händer.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen i höstas, och riksdagen beslöt, att det ska säljas statliga företag för ca 100 miljarder kronor i år. Huvuddelen av detta var tänkt att komma från fusionen av Telia och Telenor. Vi känner alla till hur dessa planer har misslyckats. Är det då inte skäl att sälja en så naturlig privatiseringskandidat som SBAB och att göra det snabbt medan företaget ännu faktiskt representerar ett värde?

Anf. 3 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Först vill jag gärna säga att SBAB har gett ett betydande överskott och har nått sina avkastningskrav under större delen av andra halvan av 90-talet. Det enda år som SBAB inte har nått upp till avkastningskravet är förra året, 1999. Jag tycker därför inte att man generellt ska döma och generalisera på det sätt som Lars Tobisson gör och säga att SBAB inte går bra. Det har varit ett framgångsrikt företag under en stor del av andra halvan av 90-talet. Jag är väl medveten om det resultat som man presenterade för förra året. Man jobbar intensivt i bolaget för att försöka åstadkomma en förändring för år 2000 och tiden framöver.

Jag tror att även Lars Tobisson har uppmärksammat att exempelvis SBAB har gett sig in i ett intressant Internetprojekt under senare tid som kan vara en del av den konkurrens och mångfald som SBAB kan bidra till på bolånemarknaden. Därför är jag övertygad om att företagsledningen i SBAB har en mycket stark inriktning på att bidra också med konkurrenskraftiga produkter och därmed kunna uppnå de avkastningskrav som staten har skäl att ställa på detta bolag för tiden framöver.

Jag vill inte hänge mig åt den specifika frågan om en mer allmän privatisering, som interpellationen handlar om.

När jag hör Lars Tobisson kan jag bara konstatera att det alltid finns ett skäl och ett argument för Lars Tobisson att sälja de statliga företagen. Vare sig de går bra eller de inte går lika bra som han föreställt sig har han alltid anledning att av ideologiska skäl sälja ut alla statliga företag. Jag

tror inte att det är bra med en privatiseringsideologi som drar ett sådant argument för utförsäljning av all statlig verksamhet.

Vi har statlig verksamhet där det finns särskilda skäl och en särskild historisk bakgrund och vi prövar naturligtvis från tid till annan i fråga om de statliga företagens framtid. Jag är övertygad om att den inriktning som SBAB har valt kommer att kunna visa att man även i fortsättningen, liksom skett under en stor del av 90-talet, kommer att klara sina avkastningskrav.

Anf. 4 LARS TOBISSON (m):

Fru talman! Det är riktigt att jag anser att merparten av de statliga företagen ska privatiseras, helt enkelt av det skälet att företag sköts bättre när de är i privata händer. Vidare blir det en orimlig rollsammanblanding när staten ska uppträda som både domare och regelsättare på marknaden och dessutom som en av aktörerna. Detta snedvrider konkurrensen.

Nu säger finansministern att när det finns särskilda skäl ska man ändå kunna ha statlig företagsamhet. Men vilka är de särskilda skälen i fallet SBAB eller, som jag tidigare tagit upp, när det gäller Vasakronan och för den delen också Nordbanken? De finns inte presenterade.

När Bosse Ringholm var ordförande i SSU drev han kravet på en socialisering av bankväsendet. Men då han tillträdde finansministerposten sade han sig inte ångra något från tiden. Det är tydligt att han fortfarande anser att statligt ägande i sig är bra, för han kan inte ge ett begripligt svar på min fråga om varför SBAB inte bör säljas.

Jag nämnde i interpellationen, och finansministern medger detta, att SBAB har dålig lönsamhet. Det är konstigt. Företaget har ju en fördel vid upplåningen i sin statsgaranti. Ändå har SBAB tidvis haft högre upplåningskostnader, vilket vittnar om marknadens misstro.

Marknadsföringen gentemot allmänheten har präglats av allehanda jippon. Bosse Ringholm nämnde det senaste, att man får lägre ränta de tre första månaderna om man tecknar lånet via Internet. Men detta strider mot Finansinspektionens regelverk som säger att man inte ska sälja krediter med lockpris. Sådana här åtgärder medverkar till de låga marginaler som kännetecknar SBAB:s utlåning; de innebär risker som endast den som har skattebetalarna bakom sig kan ta på sig.

I slutet av förra året utfärdade ratingföretaget Standard & Poors en varning för SBAB, en s.k. *negative outlook*. Det brukar vara ett förebud om en stundande nedvärdering, om sänkt rating. Som skäl angavs *weak performance*, vilket kan översättas med att företaget betecknades som svagpresterande. Bokslutet för 1999 kommer om några dagar. Finansministern har tydligen kikat i det eftersom han varnar för att det kommer att se dåligt ut. Det finns all anledning att läsa detaljerna i detta. När finansministern gör det, fundera då också över frågan om det inte kan vara läge att sälja! Det är en offentlig hemlighet att företagsledningen gärna låter sig privatiseras.

Försäljningen behöver naturligtvis inte ske till något av de nuvarande hypoteksinstituterna. En tänkbar invändning skulle kunna vara att konkurrensen begränsades med *en* aktör. Men jag skulle kunna tänka mig att det vore nyttigt att få in en utländsk operatör på marknaden; köpare från det

Prot.

1999/2000:66

15 februari

Svar på

interpellationer

hållet lär för övrigt kunna uppbådas. Även svenska friare utan tidigare verksamheter på området sägs förekomma.

För några år sedan uppskattades värdet på SBAB till 6–7 miljarder. Det tror jag kan vara svårt att få ut i dag, med den utveckling som varit. Men ju längre finansministern dröjer, desto sämre förefaller det bli.

Mångfalden på marknaden behöver alltså inte minska. I dag råder en knivskarp konkurrens mellan tolv aktörer på bolånemarknaden. Håller inte finansministern med om att denna konkurrens borde ske på lika villkor, med samma utgångsläge vad gäller finansieringen och samma företagsrisk i händelse av felbedömningar och missgrepp? Det åstadkommer man genom att sälja SBAB snarast möjligt. Dessutom förbättras situationen från statsfinansiell synpunkt.

Anf. 5 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! SBAB har under senare år visat goda resultat och varit framgångsrikt och också uppfyllt sina avkastningskrav, så när som på det senaste året. Lars Tobisson tycks inte riktigt ha bestämt sig för på vilket ben han ska stå. Å ena sidan vill han påstå att SBAB har överkostnader. Å andra sidan kritiserar han SBAB:s försök att minska dessa kostnader för att just bli ännu mer konkurrenskraftigt.

Jag får bara bekräftat av Lars Tobisson att det för hans del handlar om att till varje pris sälja ut statliga företag, oavsett vilken situation de statliga företagen befinner sig i. Det vittnar inte om någon större känsla eller aktsamhet om skattebetalarnas pengar om man har en sådan dogmatisk uppfattning som Lars Tobisson har om statlig företagsamhet.

Jag tror att de initiativ som SBAB tagit har bidragit till konkurrensen på den här marknaden. Det finns inget skäl att tro annat än att SBAB också i fortsättningen med framgång kommer att kunna utveckla sina produkter i den ena eller den andra formen.

Anf. 6 LARS TOBISSON (m):

Fru talman! Finansministern säger här att SBAB har visat att man kan minska sina kostnader – något som jag skulle vara kritisk till. Vad man gör när man sänker räntan är ju att man minskar sina intäkter. Detta leder till den dåliga lönsamheten. Det här är bara ett av flera jippon som jag menar att man begått just därför att man inte känner det tryck som en normal företagsrisk utgör – man har alltid staten att falla tillbaka på.

För några år sedan lanserades ett djärvt grepp. Man skulle ”värdepaperisera” sin låneportfölj. Det skulle göra det hela så mycket billigare men det kom fullkomligt av sig. Det blev ingenting av det. Jag är rädd att det kan bli detsamma också med Internetsatsningen nu.

Finansministern har byggt årets statsbudget på inkomster från försäljning av statliga företag på ca 100 miljarder. Sammanslagningen Telia–Telenor blev inte av så som det var tänkt. Regeringen verkar inte ha någon brådska med att sälja det som återstår. Bosse Ringholm har motvilligt lovat att stå fast vid utfästelsen att sälja statens återstående innehav i Merita Nordbanken och att staten därmed skulle lämna bankmarknaden. Vi fick inget höra om hur det ska gå till. Postgirot går nu så dåligt att enda utvägen är en försäljning. Vad ska det då tjäna till att behålla ett svagpresterande bolåneinstitut i statens ägo?

Jag förstår att det till nöds går att anföra socialt betonade argument för statligt ägande av Systemet och regionalpolitiska för att t.ex. LKAB ska vara statsägt. Jag anser inte att den argumentationen håller men det är ändå ett försök till en rimlig förklaring. Kan det finnas något skäl socialt, regionalpolitiskt eller sysselsättningsmässigt för att staten ska driva ett hypoteksinstitut på en redan hårt konkurrensutsatt marknad?

Även i den här debatten har Bosse Ringholm visat att han inte förstår det olämpliga i att staten uppträder i två roller samtidigt. Återigen har han misslyckats med att förklara varför staten ska binda resurser i verksamhet som andra kan sköta bättre. Staten har så väldigt mycket annat att svara för då resurser saknas, om inte annat kan likviden användas för att amortera statsskulden och minska räntekostnaderna. Det borde en finansminister vara förtjust i att göra.

Anf. 7 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Lars Tobisson är förutsebar och förutsägbar i sina skrivna repliker. När Lars Tobisson säger att de statliga företagen till varje pris ska säljas ut kan man erinra sig att hade staten följt det råd som Lars Tobisson och Moderaterna gett exempelvis när det gäller Telia för ett antal år sedan skulle väl intäkterna av den försäljningen bara varit en bråkdel av vad som nu kan åstadkommas om en försäljning av teleaktier blir aktuell för framtiden. Detta visar att det inte i första hand är värdet om skattebetalarnas pengar och om allas vår gemensamma förmögenhet hos staten som vägleder Lars Tobissons handlande, utan det är ren och skär privatiseringsvilja av ideologiska skäl. Det tycker jag att vi i det här läget inte har skäl att ha någon förståelse för eftersom det ändå är skattebetalarnas pengar som finns i de olika statliga bolagen.

Jag vill ännu en gång upprepa att det arbete som SBAB gjort har varit framgångsrikt. Det finns skäl att tro, Lars Tobisson, att SBAB både kan sänka sina kostnader och, naturligtvis, öka kundkretsen via olika typer av insatser. Jag nämnde bara ett enda exempel för att visa hur man från SBAB:s sida också försöker pigga upp konkurrensen på den här marknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 1999/2000:120 om energibeskattningen

Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Stefan Hagfeldt har frågat näringsministern om vilka åtgärder han avser vidta för att inte driva jobb ur landet genom straffbeskattning av elintensiv industri och kraftproduktion.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Jag är medveten om att elpriserna har stor betydelse för den svenska elintensiva industrins konkurrenskraft. Den öppnade elmarknaden har satt press på elpriserna och har också medfört sänkta elpriser, vilket även kommit tillverkningsindustrin till del.

Prot.
1999/2000:66
15 februari

*Svar på
interpellationer*

Den gröna skatteväxling som riksdagen beslutade om i höstas innebar bl.a. att energiskatten på el höjdes med 1,1 öre per kilowattimme. Højningen har dock inte belastat tillverkningsindustrin, som i enlighet med tidigare regler får fortsätta att tillämpa en nollskattesats på el.

Produktionsskatten på el höjdes med 0,5 öre per kilowattimme nu vid årsskiftet som ett led i den gröna skatteväxlingen. I vilken utsträckning som produktionsskatten på el, som numera endast tas ut på kärnkraft, påverkar prissättningen på den öppnade elmarknaden är svårt att avgöra. Ju bättre marknaden fungerar, desto mindre bör en produktionsskatt på basproduktionen påverka priserna. Marknadspriset på el bestäms av den produktionsform som går in på marginalen. Endast under de tider på året då kärnkraften utgör marginalproduktion kommer produktionsskatten att påverka marknadspriset.

För att motverka att produktionsskatten på kärnkraft medför snedvridningar i elproduktionssystemet anges i budgetpropositionen för år 2000 att skatten ska omformas till en fast skatt som baseras på den termiska effekten i kärnkraftsreaktorerna. Skatten ska utformas så att den begränsar störningar i driften av kärnkraftverken.

Sammantaget kan konstateras att den gröna skatteväxling på elområdet, som nyss har genomförts, endast till mindre del bör ha belastat tillverkningsindustrin. Industrin kommer att kunna dra nytta av skatteväxlingen eftersom skatteintäkterna är avsedda att finansiera kompetensutvecklingen i arbetslivet.

I sin interpellation tar Stefan Hagfeldt också upp den nya nätavgift på 0,2 öre per kilowattimme som har beslutats. Avgiften ska endast tas ut under innevarande år för att tillfälligt finansiera stödet till småskalig elproduktion. Bakgrunden till den tillfälliga avgiften är att systemet med leveranskoncession avskaffades i förtid i samband med att ett system med schablonavräkning har införts i syfte att underlätta byte av elleverantör. I systemet med leveranskoncession fanns det en skyldighet för den som hade koncessionen att köpa in småskalig kraft. Hur det framtida stödet till småskalig elproduktion ska utformas utreds för närvarande av den arbetsgrupp inom Regeringskansliet som har tillsatts för att ta fram förslag till åtgärder som främjar elproduktion från förnybara energikällor.

Jag tror att Stefan Hagfeldt är överens med mig om att ett tillfälligt stöd är nödvändigt för att bibehålla den småskaliga elproduktionen i väntan på att det kan utredas hur de förnybara energikällorna kan främjas i framtiden. Det är därför inte orimligt att detta tillfälliga stöd belastar alla elförbrukare.

Anf. 9 STEFAN HAGFELDT (m):

Fru talman! Finansminister Bosse Ringholm bekräftar i sitt svar att produktionsskatten på el höjdes med 0,5 öre per kilowattimme nu vid årsskiftet samtidigt som en ny nätavgift på 0,2 öre per kilowattimme infördes. I sitt svar säger finansministern att i vilken utsträckning som produktionsskatten på el påverkar prissättningen på den öppnade elmarknaden är svårt att avgöra. Enligt kraftproducenterna betyder detta höjda elkostnader med 0,45 öre per kilowattimme. Det är ingen tvekan om att dessa nya kostnader tvingas kraftproducenterna att slussa över på elkunderna. För den som inte är insatt i frågan låter det inte mycket, men för

de företag som använder elkraften som en nödvändig del i produktionen betyder det många miljontals kronor.

Ingemar Widell, vd i Vargön Alloys, är upprörd: ”I vår planering har vi räknat med att regeringens löften skulle vara genomförda inom något år. I värsta fall motsvarar kostnadseffekten av löftesbrottet, för oss, 45 000 kronor per anställd och år. Detta är konsekvensen av höjd skatt i stället för en avveckling. Och vad för förslag väntas nästa år?”

I min egen hemstad Norrköping förbrukar de tre pappersbruken – Braviken, Skärblacka och Fiskeby – drygt 2,0 TWh/år. Enbart Holmen Paper använder i anläggningen i Braviken hela 1,6 TWh, vilket är mer än 1 % av Sveriges elproduktion. Totalt förbrukar Modokoncernen i Sverige 5,1 TWh. En höjning av elkostnaderna med 0,45 öre/kWh medför för Modokoncernen nya kostnader på 23 miljoner per år. Bara för den anläggning som Holmen Paper har i Braviken betyder det ytterligare 7,2 miljoner kronor i kostnad per år.

Oron för framtiden delas också av kommunalråden i de berörda kommunerna. I många av dessa kommuner är arbetslösheten stor, och man är mycket orolig för vad elskattehöjningen kommer att medföra.

I hela landet är det 123 714 förvärvsarbetande som arbetar inom de elintensiva basindustrierna. Läger man därtill de indirekt berörda blir summan 338 800 människor. Bara papper och pappersmassa berör direkt och indirekt 150 000 människor i Sverige. Mot bakgrund av detta är det inte märkligt att det blivit upprörda stämningar i landet när regeringen nu sviker sitt löfte om sänkta produktionsskatter på el och i stället föreslår höjning av dem. För cirka ett år sedan sade regeringen bl.a. följande:

”En säker tillgång på el till ett rimligt pris är en viktig förutsättning för den svenska industrins internationella konkurrenskraft. Det är angeläget att den elintensiva industrin ges konkurrenskraftiga villkor. Beskattningen av el i produktionsledet utgör ett problem i en situation där förhållandena på elmarknaden är sådana att beskattningen leder till ökade kostnader för elanvändarna. Inom ramen för den översyn av hela energibeskattningen som pågår inom regeringskansliet och där förslagen sammantagna skall ge ett oförändrat skatteuttag på området, prövas därför i vilken takt beskattningen av el i produktionsledet skall avvecklas.”

Fru talman! Förtroendet för regeringens energipolitik är genom sveket körd i botten för den elintensiva industrin här i landet. En direkt följd av detta kan bli att nödvändiga investeringar uteblir. Vad våra basindustrier minst av allt behöver är en ryckig energipolitik. Ska industrin våga göra nyinvesteringar fordras det långsiktiga och goda spelregler.

Anf. 10 LENNART VÄRMBY (v):

Fru talman! Gott folk! Jag går upp i debatten av flera skäl. Jag vill instämma i finansministerns mycket försiktiga och sakliga redovisning av läget. Den saknar man ju – tack och lov, höll jag på att säga – i den vokabulär som moderaterna använder sig av.

I sin fråga talar Stefan Hagfeldt om en straffbeskattning av elintensiv industri och kraftproduktion. Vilken skatt är inte straff enligt moderat ideologi? kan man fråga sig. Ert intresse för skattefrågor är närmast maniskt. Vid den senaste stämman fanns det antydningar enligt medierna om att ni skulle öka det sociala engagemanget. Jag ser fram emot den dagen.

Prot.

1999/2000:66

15 februari

Svar på

interpellationer

Till sakfrågan. Förutom höjningar finns det också en minskning på 0,2 öre. Avgiften för hantering av kärnkraftsavfallsbränsle till framtiden sänks i år med 0,2 öre. Det är ingen skatt utan en avgift men den påverkar ändå kostnadsbilden, föreställer jag mig.

Det är en mycket kortsiktig lösning, tycker vi från Vänstern, att enbart tala om sänkta skatter, att göra industrin, speciellt den elintensiva industrin, till skattefrälse för all framtid. Det gäller egentligen att ordna en rättvis konkurrenssituation mellan svensk och utländsk industri. Därför tycker vi att det är viktigt med det arbete som nu pågår, och som säkert skulle kunna intensifieras i framtiden, med att harmonisera skatterna på det här området. Det skulle vara första prioritet och inte att tänka kortsiktigt och nästan lite introvert – för Sverige är en liten del av världen och även en mindre del av EU. Rikta intresset i stället på det som på sikt och längd skulle kunna ge lösningar, nämligen en handel med t.ex. klimatmiljöcertifikat eller gröna certifikat. Det är en diskussion som pågår med anledning av bl.a. Kyotomötet.

Att då utkräva ett ansvar från industrin, att man ska delta i en sådan nödvändig miljöomställning tycker vi på vänsterkanten skulle vara ett bra bidrag. Jag ser fram emot att också ni från moderat håll vill bidra till detta. Ett företagsklimat som skulle kunna bidra till en hållbar utveckling och tillväxt ställer nämligen dessa krav i framtiden.

Fru talman! Som talesman för en vänster som varsamt vill värna om en viktig svensk basindustri som anställer och sysselsätter folk i meningsfulla arbeten, så att inte arbetarklassen helt utplånas i detta IT-samhälle, vill jag säga att diskussionen väl får fortsätta. Men med tanke på erfarenheterna bakåt i tiden tror jag att vi kommer att sakna moderaterna på rätt sida i den diskussionen.

Allra sist: Hur man än läser statistiken är det kristallklart att svensk industri – både elintensiv och vanlig industri – har bland de lägsta priserna i världen.

Anf. 11 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Lennart Värmbys har ju på ett effektivt sätt trasat sönder den argumentation som Stefan Hagfeldt försökte sig på. Jag lyssnade mycket noga på det som Stefan Hagfeldt sade, och jag kunde inte finna ett enda argument utöver dem som nämns i den text som han har skrivit i interpellationen och som vi nu fick höra en gång till.

Jag kan bara konstatera att jag naturligtvis har samma uppfattning, att man ska värna om den svenska energiintensiva industrins konkurrenskraft. Det framgick också av mitt svar att den höjda kärnkraftsskatten bara till en mindre del kommer att föras vidare till konsumenterna på grund av att prissättningen på el och energi sker via handel på den öppna elmarknaden. Likaså omläggningen av kärnkraftsskatten till en effektskatt förväntas att ytterligare minska möjligheterna till övervältring på konsumenterna.

I likhet med Lennart Värmbys kan jag konstatera att det har skett en effektivisering och konkurrensutsättning i den här branschen som har gjort att man har kunnat pressa priserna och därmed i sista hand kunnat få ned kostnaderna.

Anf. 12 STEFAN HAGFELDT (m):

Fru talman! Vill man slå vakt om basindustrierna borde man naturligtvis göra det lättare för dem att verka än att försvåra deras verksamhet.

Till Vänsterpartiet vill jag säga att det inte bara är vi moderater som pratar om straffbeskattning. Den elintensiva industrin och dess företrädare är mycket upprörda. Jag ska anföra ytterligare några citat.

Peter Pernlöf, energi- och inköpschef vid Boliden uttalade följande: "Vi vill ha samma villkor som övriga EU. De har inte elproduktionsskatter. När Göran Persson var i Skellefteå på regeringskonferens lovade han sänka och på sikt ta bort elproduktionsskatterna."

På Sundsvallsföretaget Kubal är man mycket kritisk. Man uttalar följande: "Så här går det till om all politik både skall göras och verkställas i Perssons kansli och inte genom den förvaltning som ju ändå är inrättad för att göra det. Resultatet är slöseri med pengar och sönderryckta villkor för både miljövårdare och företag."

Under rubriken *Elskatterna dödar företag* stod det följande att läsa: "Med tio små ord ur regeringsförklaringen stämde statsminister Göran Persson ner den elintensiva industrins förhoppningar inför framtiden. De svenska företagen får betala ett högt pris för att regeringen skall kunna skaffa sig röststöd från miljöpartiet och vänsterpartiet. Sverige saknar ett stabilt system för energibeskattningen. Sedan 1982 har 40-talet skattehöjningar genomförts. Vi har därmed världens högsta energiskatter. Osäkerheten om framtiden innebär i princip ett stopp för investeringar i såväl nya anläggningar för elproduktion som elintensiva industrier. Detta ökar arbetslösheten och minskar exportinkomsterna."

Fru talman! Också en lång rad av socialdemokratiska kommunalråd har gått till storms mot skattehöjningarna på el. Bl.a. har kommunalrådet i min egen hemkommun Norrköping, Kjell Norberg, tillsammans med 15 andra socialdemokratiska kommunalråd gått ut i DN-debatt och varnat regeringen för effekterna av höjda elproduktionsskatter. De skriver bl.a. följande:

"För oss som lever i kommuner med företag som utgör landets basnäringar och är stora elförbrukare, leder tankarna kring skatteväxling ofelbart mot stängda företag, ökad arbetslöshet och en ytterligare utarmning av orter utanför storstadsregionerna. Många av våra kommuner har redan upplevt rader av år med vikande befolkningssiffror och färre jobb. Att höja energiskatterna i de elintensiva företagen är fel väg att gå, vare sig det sker genom skatteväxling eller ej."

Fru talman! Det ska bli spännande att höra vilket besked finansministern har att ge till alla de företrädare för näringslivet och även till alla de socialdemokratiska kommunalråd som är djupt oroade över regeringens skattehöjningar på elproduktion.

Anf. 13 LENNART VÄRMBY (v):

Fru talman! Man blir lite bestört. Man måste ändå fråga sig vilken värld som moderaterna lever i med tanke på det här referatet av hur det ser ut i Sverige.

Företagsamheten frodas ju som aldrig förr. BNP har aldrig någonsin i världshistorien sedan Jesu Kristi födelse varit högre. Arbetslösheten minskar.

Prot.

1999/2000:66

15 februari

Svar på

interpellationer

Sedan drar Stefan Hagfeldt än en gång den moderata valsen om straffbeskattning. Vi behöver en viss inkomst för att täcka vård, skola och omsorg och en del annat som kanske inte är lika nödvändigt. För att finansiera detta utkrävs skatter och avgifter.

Nu utnämns elbeskattningen som en straffskatt av moderaterna. Är då alla andra skatter belöningskatter eller finns det en variabel? Det är min fråga till Stefan Hagfeldt.

Vi för vår del kan tänka oss att produktionsbeskattningen, som den el-intensiva industrin framför allt har siktat in sig på, tas bort, men då krävs det en annan intäkt. Vi kan inte minska intäktssidan för att täcka utgifterna. Då måste det till ett resonemang, och det arbetet pågår i olika arbetsgrupper. Jag är övertygad om att vi så småningom kommer fram till ett vettigt förslag.

Hur vettigt ett sådant förslag än är så är den avgörande framgången för förslaget att det harmoniseras så att det står i överensstämmelse med kringliggande länders produktionsbeskattning, för att inte dessa industrier – både de som producerar el och de som köper denna vara – ska gynnas på något sätt.

Då måste miljökraven in. I det sammanhanget hör man över huvud taget moderaterna aldrig någonsin höja rösten. Även folket i Norrköping ska väl kunna andas en frisk luft som inte är alltför CO₂-bemängd. Eftersom havet stiger kan växthuseffekten bidra till att Stora torget i Norrköping dränks i vatten, och det vore väl ändå en olycka.

Jag höll på att säga att jag yrkar bifall till förslaget, men det finns inte något förslag att yrka bifall till – åtminstone kan jag definitivt inte ens närma mig det moderata förslaget.

Anf. 14 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! Eftersom jag bor i Norrköping kan jag betyga för Lennart Värmbys att vi fortfarande kan gå torrskodda på gatorna där, och det hoppas jag att vi ska kunna göra också fortsättningsvis.

Jag har med ett visst intresse tagit del av finansministerns svar på frågan om energibeskattningen. Först måste man slå fast att detta inte är någon enkel materia. Jag har själv suttit med i några energikommissioner och energiöverläggningar och misslyckats med att hitta hållbara modeller som skulle kunna bidra till att lösa alla problem som finns på det här området.

Svaret visar lite på problematiken, och det hade kanske ändå varit klädsamt av finansministern att erkänna att den höjda produktionsskatten på kärnkraft var en del i en politisk uppgörelse. Man gjorde en vändning från att ha utlovat att denna skatt skulle tas bort till att sedan höja den i stället. Så är det politiska spelet ibland. Men det hade varit klädsamt att erkänna det och kanske säga att det inte är bra med den här typen av produktionsskatter och att regeringen håller på att fundera över dessa.

Visst tas produktionsskatten ut av konsumenten. Det är klart att den slår stenhårt på den elintensiva industrin. Det handlar faktiskt bara om några ören, men de slår hårt just på dem som behöver elström.

Fru talman! Jag är lite förvånad att Lennart Värmbys, som säger sig företräda arbetarklassen, med öppna ögon bara noterar att här är det arbetstillfällen som bara försvinner. När det gäller de 20 mest elberoende industrierna handlar det om enormt många jobb, och – om man ska se det

hela regionalpolitiskt – detta just i orter som är i stort behov av dessa jobb. Därför blir jag lite förskräckt över att Lennart Värmbjörk så snabbt har kastat arbetarklassens intressen överbord i denna debatt. Jag hoppas att han besinnar sig och ser på vad det handlar om.

Sedan, fru talman, har jag en annan fråga som anknyter lite till interpellationssvaret. Det sägs att produktionsskattehöjningen är ett led i en grön skatteväxling. Nu har vi i och för sig inte sett det andra ledet av denna. Vi har från kristdemokraternas sida kritiserat att man år från år höjer i den ena delen, alltså sådant som är miljöförstörande, men inte sänker i den andra delen. Inte heller i den här delen är det fullbordat. Vi får väl se vad det blir med detta med kompetenskonton, men än så länge är det bara en halv skatteväxling, alltså en höjning.

I svaret står det att marknadspriset på el bestäms av den produktionsform som går in på marginalen, och det är ju riktigt. Nu fortsätter ju diskussionerna om energibeskattningen. År efter år går utan att man hittar lösningar. Jag ska inte säga att jag är expert på detta. Men det finns oroande uppgifter om att man nu också ska gå in och titta på beskattning av det förnybara – biobränslen, vindkraft och annat. Det är i den delen som jag skulle vilja ha ett besked från finansministern om han kan undanröja den typen av tankar och funderingar. Annars skulle det innebära att det förnybara och det som är nödvändigt för att vi ska kunna ställa om energisystemet definitivt inte kommer in på någon marginal över huvud taget. Om ministern kunde ge ett besked om att man inte har seriösa funderingar på att belägga just de förnybara bränslena med skatt, tror jag att det vore välkommet och en tydlig signal om att vi ska fortsätta omställningarna till ett energisystem som bygger på förnybara bränslen.

Anf. 15 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag har noggrant gått igenom de svar som Stefan Hagfeldt har fått på sin interpellation. Även om frågorna har upprepats ska jag inte uppta kammarens tid med att upprepa svaren. Jag konstaterar bara att när det gäller energibeskattningen i sin helhet är det en oerhört grannlaga uppgift att hitta en bra balans så att vi både kan nå de miljöpolitiska mål som vi har ställt upp och ta hänsyn till naturvård och naturligtvis också till industrins förutsättningar att vara konkurrenskraftig. Jag ser med tillförsikt fram emot ett bra samtal och en bra diskussion mellan alla partier framöver, eftersom det i ett tidigare skede har funnits ett stort intresse att hitta en bra modell för energibeskattnings för framtiden.

När det gäller den aktuella interpellationen tror jag att det har påvisats ganska tydligt under diskussionen här att skatteförändringarna inte har gett de negativa konsekvenser som en och annan av er har påstått på förhand, utan vi har parallellt med skatteförändringarna också kunnat se att vi har fått sänka energikostnader och därmed sänkt priser på elsidan. Det har naturligtvis varit nyttigt som en del i den konkurrens som vi har på området.

Till sist vill jag påminna om att skattepolitik i sista hand handlar om vilken ambition man har när det gäller välfärdssamhället som sådant. Det har ju varit en mycket tydlig strävan från regeringens sida att via skatteintäkter och på annat sätt se till att vi har pengar för vården, skolan och omsorgen.

Prot.
1999/2000:66
15 februari

*Svar på
interpellationer*

Det har också varit regeringens tydliga avsikt att om det finns utrymme, och den bedömningen gjorde vi i höstas, exempelvis ge de stora löntagargrupperna sänkta kostnader i form av kompensation för egenavgifterna. Vi föreslog en sådan sänkt skatt för vanliga löntagare med ungefär 10 miljarder kronor i höstas, som kammaren också beslutade om.

På samma sätt hade vi ett antal förslag som sänkte företagens kostnader med i storleksordningen 3–5 miljarder kronor. Det är en del i hela vår samlade skattepolitik och som också får fogas samman i detta speciella ärende.

Anf. 16 STEFAN HAGFELDT (m):

Fru talman! Till Lennart Värmbys, Vänsterpartiet, säger jag på nytt att det är den elintensiva industrin som upplever höjda energiskatter som straffskatter. Det är klart att ni blir upprörda eftersom ni för ett år sedan blev lovade att dessa skatter skulle avskaffas och de nu i stället har höjts.

Till finansministern: Jag måste tyvärr konstatera att oron från den elintensiva industrin på intet sätt har stillats av vad som framkommit av de inlägg som finansministern har gjort i den här interpellationsdebatten. Tvärtom verkar höjningen av skatten på elproduktion ha kommit för att stanna – ja, det finns t.o.m. mycket som tyder på att nya eftergifter kan komma gentemot Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I klartext betyder det att produktionsskatterna på el kan komma att höjas ytterligare.

I stället för att göra det lättare för våra basindustrier att driva sin verksamhet gör regeringen tvärtom. Löftet om att ta bort produktionsskatterna på el har i stället blivit motsatsen. Den ryckiga energipolitiken och avsaknaden av långsiktiga besked kan få till följd att ytterligare verksamhet kommer att flytta utomlands. Samtidigt kommer viljan att investera här i landet att avta.

Fru talman! Mot bakgrund av detta vädjar jag till finansministern att tänka om och i stället för att höja energiskatter på elproduktionen fullfölja det tidigare löftet att avveckla dem.

Anf. 17 DAN ERICSSON (kd):

Fru talman! Finansministern ser, vad jag förstår, med tillförsikt fram emot en fortsatt dialog och samtal kring energiskatterna. Jag tror att ett sätt att verkligen försöka få ett bättre klimat är att erkänna problematiken som sådan. Nu har ni träffat en uppgörelse med Vänstern och Miljöpartiet, vilket ledde till en höjning av produktionsskatten, tvärtom vad ni själva sade var det rimliga och riktiga, att faktiskt sänka den. Man måste kunna ha en öppen diskussion och föra sådana resonemang. Men om ni redan från början är låsta till att göra upp med de två stödpartierna och vi inte ens kan föra en saklig dialog om problemen med den här typen av skatter, vad finns det då för anledning för oppositionen att gå in i skattesamtal? Vad jag efterlyser är mer öppenhet om detta, för det är klart att intresset för en dialog sjunker ju om man inte ser att det finns en saklig grund att föra den på.

Fru talman! Om det är möjligt, finansministern, tror jag att det skulle vara önskvärt också för den fortsatta diskussionen att få veta om man har tänkt sig en ny inriktning här, dvs. att också belägga förnybar elproduktion – biobränslen och vindkraft – med skatt. I så fall tror jag att regeringen får problem, inte minst sakligt sett vad gäller energiomställningen. Vi

kan ju inte skicka ut dubbla signaler, att vi ska försöka fasa ut såväl fossila bränslen som kärnkraft och ersätta dem med förnybara och samtidigt skicka signalen att när de börjat växa lite ska vi också börja beskatta dessa, för det kommer att ta död på en sådan tänkt marknad.

Jag tror att det vore välgörande med ett besked i dag om att regeringen inte tänker välja vägen att belägga de förnybara energikällorna med skatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot.
1999/2000:66
15 februari

*Svar på
interpellationer*

7 § Svar på interpellation 1999/2000:154 om Fastighetsverkets skogsinnehav

Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Harald Nordlund har frågat näringsminister Björn Rosengren om regeringen har för avsikt att ta några initiativ till att dela Statens fastighetsverks skogsinnehav mellan Sveaskog AB och Naturvårdsfonden. Eftersom Statens fastighetsverk ligger inom mitt ansvarsområde besvarar jag interpellationen.

Mot bakgrund av de speciella förhållanden som råder ovanför odlingsgränsen och renbetesfjällen beslutade riksdagen i samband med Domänverkets bolagisering år 1992 att marken väster om odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län samt renbetesfjällen i Jämtlands län skulle stanna kvar i statens direkta ägo och förvaltas för statens räkning av Statens fastighetsverk.

Sveaskog AB är ett av staten helägt aktiebolag. Bolaget är en egen juridisk person som själv äger sina fastigheter.

Naturvårdsfonden ingår som en del i Naturvårdsverkets redovisning.

Oavsett vem eller vilken myndighet som för statens räkning förvaltar naturskyddsmark gäller samma bestämmelser.

Riksdagen beslutar om en försäljning av statens skogsinnehav ska ske.

Inom Regeringskansliet pågår en kontinuerlig genomgång av de olika myndigheternas förvaltning av statens fasta egendom, mark och byggnader.

Jag har för närvarande inte för avsikt att föreslå regeringen att lägga fram en proposition om en förändring av Statens fastighetsverks förvaltningsuppdrag vad avser skogsmark och inte heller föra över förvaltningsansvaret till Naturvårdsverket.

Anf. 19 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Nästan en tiondel av den svenska skogen ägs av staten. Det innebär ungefär 2 miljoner hektar skogsmark. Som finansministern sade handlar min fråga om huruvida man har för avsikt att ta några initiativ till att dela Statens fastighetsverks skogsinnehav mellan just Sveaskog AB och Naturvårdsfonden.

Fastighetsverket äger huvudsakligen skog i Norrlands inland och i fjällregionen. Eftersom verkets huvuduppgift ju är att förvalta regerings-

byggnader, ambassader och residens är vi många som har ifrågasatt huruvida det är lämpligt att verket förvaltar så stora arealer skogsmark.

Näringsminister Björn Rosengren har flera gånger sagt att naturvårdshänsyn jämte glesbygdens virkesförsörjning är de viktigaste skälen till att staten via ett helägt bolag köpte in avsevärda mängder skog. Nu är vi många som faktiskt har uppmanat staten att ta till vara de möjligheter som affären med Sveaskog innebar att säkerställa skyddet av fler naturskogar och andra skyddsvärda skogsbiotoper.

Det har sagts från flera håll att ett minimikrav måste vara att Sveaskog undantar det som Assi Domän angett som reservatsmark eller som potentiella naturreservat. Det har uppgetts till ungefär 12 % av den mark som överförts till Sveaskog.

Det har ju skett en del misstag, och det är inte minst mot den bakgrunden som jag ställer den här frågan och tycker att den är väldigt viktig att diskutera. Tyvärr tycker jag inte att svaret från finansministern tar upp just den aspekten: Hur ska vi få en bättre förvaltning av dessa skogar? Misstag har gjorts, och de får självklart inte upprepas, men av det här svaret får man intrycket att allting är gott och väl.

Det har skett kontroversiella avverkningar. Vi kan notera allmänt bristande naturvårdshänsyn. Det finns t.o.m. undersökningar som visar att Statens fastighetsverk är en av landets sämsta större skogsägare. Det finns seriösa undersökningar som pekar på det. Då är det viktigt att vi diskuterar detta. Det borde inte ligga någon prestige i det. Det är viktigt att vi får diskutera: Är det rätt att vi fortsätter att förvalta skogarna på det här sättet, eller skulle det gå att göra förändringar? Jag och Folkpartiet menar att här är det motiverat att vidta förändringar och låta Statens fastighetsverk sköta fastigheter och någon annan sköta skogarna.

Anf. 20 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Staten äger skog i olika delar av landet och skog med olika förutsättningar. Som jag redovisade i mitt svar uppträder staten i olika skepnader, antingen det nu är Sveaskog AB, Naturvårdsverket eller Statens fastighetsverk. Jag vill gärna erinra Harald Nordlund om att jag i mitt svar sade att vi i Regeringskansliet självfallet alltid ser över vad som är den mest effektiva och ändamålsenliga formen för förvaltandet av dessa skogar.

Jag är mycket väl medveten om att ett sådant stort skogsinnehav som staten har naturligtvis är svårhanterbart. Med så stora arealer och ytor kan det en och annan gång vara svårt att veta att man har precis rätt form för förvaltningen. Därför har vi ständigt ögonen på att hitta en bra och effektiv form för förvaltningen av statens skogsinnehav. Jag är också mycket medveten om att i denna dialog kan dessa liksom andra organ i fortsättningen komma in. Jag har alltså ett mycket öppet sinne inför en fortsatt dialog om hur vi hittar bästa formen för att hantera statens skogsinnehav för framtiden.

Anf. 21 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Finansministerns senaste inlägg innebär ju någonting annat än det skriftliga svaret. Finansministern säger att man är beredd att diskutera och ompröva nuvarande ordning. Då skulle jag, fru talman, vilja fråga finansministern: Är regeringen beredd att diskutera t.ex. en

uppdelning av Fastighetsverkets skogsinnehav mellan Naturvårdsfonden och Sveaskog? Det är ett konkret förslag till hur man skulle kunna förbättra förvaltningen av statens skogar. Är regeringen beredd att diskutera att undanta alla skyddsvärda områden på Fastighetsverkets skogsmark från skogsbruk och överföra dem till Naturvårdsfonden?

Det här är konkreta förslag som har framlagts av andra, bl.a. av naturvårdande organisationer, och som vi folkpartister också tycker vore en väg att verkligen pröva. Är regeringen beredd att i de fortsatta diskussioner som man är beredd att föra också pröva dessa möjligheter?

Anf. 22 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! De statliga myndigheter och bolag som förvaltar statens skogsinnehav gör det utifrån lite olika utgångspunkter. Man kan dock säga att vart och ett av de här tre organen har ett ungefär lika stort skogsinnehav, även om det är oerhört olika till sin karaktär.

Jag beklagar om inte Harald Nordlund lyssnade till vad jag sade i mitt interpellationssvar, eftersom han inte kunde se att det jag sade i mitt andra inlägg hängde ihop med det jag sade i mitt svar. Jag får citera exakt ur mitt ursprungliga svar, eftersom Harald Nordlund inte uppfattade det: "Inom Regeringskansliet pågår en kontinuerlig genomgång av de olika myndigheternas förvaltning av statens fasta egendom, mark och byggnader." Det ska tolkas på exakt det sätt som jag sade i mitt andra inlägg: Vi är självfallet alltid öppna för att det kan behöva göras ändringar och justeringar i den form vi har för förvaltning av statens egendomar. Jag sade därför att jag har ett öppet sinne för att diskutera de förslag som finns.

Jag tror inte att det är så enkelt som att man bara kan kasta ut ett förslag och flytta det ena till det andra. Man måste göra en ganska noggrann genomgång av motiven för det statliga skogsinnehavet, som kan vara väldigt olika från de områden som är väldigt skyddsvärda ur naturvårdssynpunkt och som har en mycket speciell utgångspunkt till helt andra typer av skogsmarker. Därför tror jag att det kanske finns skäl att alltid ha den analys och genomgång som jag föranstaltade om i mitt svar.

Anf. 23 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Jag grundade mitt senaste uttalande på följande del i det skriftliga svaret: "Jag har för närvarande inte för avsikt att föreslå regeringen att lägga fram en proposition om förändring av Statens fastighetsverks förvaltningsuppdrag vad avser skogsmark och inte heller föra över förvaltningsansvaret till Naturvårdsverket." Det, menar jag, ger det bestämda intrycket att det inte heller är aktuellt att ompröva frågan om vem som ska förvalta statens skog. Jag tycker dock att det som sagts från talarstolen av finansministern delvis talar ett annat språk.

Varför är då detta så viktigt, fru talman? Jag vill upprepa det. Man har från Statens fastighetsverk gjort kontroversiella avverkningar i områden som har mycket höga naturvärden. Man kan nämna, och man bör faktiskt i sammanhanget nämna, avverkningen av ett antal 500-åriga tallar vid Vuojat utanför Jokkmokk. I Norrbotten, vid Enamusviken, avverkade man trots att protesterna var mycket starka. I Västerbotten, vid Arvliden, kände man sig tvungen att tillkalla polis för att kunna genomföra avverkningen.

Prot.
1999/2000:66
15 februari

*Svar på
interpellationer*

Det här tycker vi folkpartister är så allvarligt att vi inte är nöjda med ett svar som säger att man inte har för avsikt att lägga fram några förslag om förändring av nuvarande ordning.

Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Alla skogsägare, privata, statliga eller med annan ägarform, får vara beredda att få kritik ibland för sitt hanterande av skogsinnehavet. Det gäller inte minst i situationer där naturvårdsintressen står mot andra intressen. Det tror jag får ingå i bilden av skogshanteringen.

Jag vill gärna framhålla att när jag i mitt svar säger att vi självfallet alltid har en genomlysning och en genomgång för att hitta en bra förvaltningsform för statens skogar och statens mark, men samtidigt säger att jag inte just nu har tillfälle att lägga fram något förslag, bygger det på den enkla slutsatsen att om man ska lägga fram ett förslag ska man självfallet som grund ha en mer genomgripande analys än några enskilda exempel på driftverksamheter som man är kritisk mot. Det kan inte vara tillräckligt som underlag. Jag tycker att jag har, möjligtvis i motsats till Harald Nordlund, skäl att ställa lite större krav på analys och genomgång för att få ett underlag för eventuella förändringar för framtiden.

Jag noterar på nytt att jag är öppen för en diskussion om förändringar i framtiden. Men jag tycker att det ska bygga på ett lite mer gediget material än någon enskilda händelse som Harald Nordlund relaterar.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 1999/2000:161 om kasinon

Anf. 25 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Agne Hansson har frågat mig om jag är beredd att ompröva regeringens beslut om etableringsorter för kasinon. Agne Hansson vill veta vilka åtgärder jag avser att vidta för att stärka turistnäringen utanför storstadsområdena och på vilket sätt jag avser att arbeta, inom mina ansvarsområden, för att förverkliga de regionalpolitiska målsättningar som riksdagen fastslagit.

Jag vill till en början säga att jag anser att regeringens beslut om orter för kasinon väl följer riksdagens intentioner med kasinon av internationellt slag.

Riksdagen beslutade som bekant, mot bakgrund av regeringens proposition 1998/99:80, i maj 1999 att anta en kasinolag som för första gången tillåter kasinospel av internationellt slag i Sverige.

Riksdagens kulturutskott skrev i sitt betänkande 1998/99:KrU11 att utskottet ställer sig bakom vad regeringen anfört om fördelarna med kasino, däribland en dämpande effekt på den illegala spelmarknaden, de betydande inkomster som kan inbringas till staten och den ökande sysselsättning som kasinoverksamheten kan bidra till.

Utskottet ansåg vidare att lokaliseringen av kasinona borde göras främst på orter där det finns ett tillräckligt befolkningsunderlag. För lokalisering i storstadsområdena talade, enligt utskottet, bl.a. att den illegala spelverksamheten där kan minskas genom en sådan lokalisering.

Utskottet tillade att det var viktigt att även andra skäl, framför allt regionalpolitiska, kunde vägas in och att man såg positivt på en etablering av kasinon även utanför storstadsregionerna.

Riksdagens kulturutskott delade vidare regeringens bedömning i propositionen att högst fyra kasinon borde få öppnas under en inledande period. Enligt kasinolagen får det finnas högst sex kasinon i Sverige.

Ett kasino av internationellt slag kräver avsevärda investeringar i bl.a. lokaler, spelutrustning, säkerhetsutrustning och utbildning av personal m.m. De löpande driftskostnaderna är också höga, eftersom verksamheten är mycket personalintensiv. Kasinona kommer, i enlighet med riksdagens beslut, att drivas av det statligt ägda spelbolaget AB Svenska Spel. Svenska Spel kommer att få bekosta investeringarna i samband med etableringen av kasinona och ta den affärsmässiga risk detta innebär.

De investeringar som görs i kasinoverksamhet, lokaler, utrustning och personal, har karaktären av fasta kostnader. Detta innebär att besökarna till kasinot måste vara förhållandevis jämnt fördelade över året för att verksamheten ska fungera. När det gäller möjligheten att med kasinon förlänga säsongen och öka tillströmningen av turister har de utredningar om kasinon som gjorts i Sverige kommit fram till att kasinospel som enskild attraktion inte är tillräckligt för att locka turister och utländsk valuta.

Regeringen har mot bakgrund av detta och efter ingående prövning gjort bedömningen att kasinon till en början inte bör etableras på andra orter än där det året runt finns tillräckligt befolkningsunderlag, dvs. framför allt i storstäderna. Regeringen har beslutat att Svenska Spel får starta kasinon i Stockholm, Malmö och Göteborg.

Därutöver har regeringen ansett att ett kasino bör lokaliseras till norra Sverige av regionalpolitiska skäl. Av de kommuner i norra Sverige som har anmält intresse har regeringen valt Sundsvall, eftersom förutsättningarna för verksamheten bedöms vara bäst där, bl.a. på grund av stadens storlek, besöksmängden, goda kommunikationer och relativt jämn besöksfördelning under året.

Agne Hansson har också ställt frågan vad jag avser att vidta för åtgärder inom mina ansvarsområden för att förverkliga de regionalpolitiska målsättningar riksdagen fastslagit.

Som finansminister är min uppgift att skapa goda förutsättningar för all sund näringsverksamhet – inte bara turistnäringen – i hela landet, i storstäder, tätorter och på landsbygden.

Grunden för ett gott näringsklimat – sunda offentliga finanser med låg inflation och låga räntor – har Agne Hanssons centerparti förtjänstfullt medverkat till under föregående mandatperiod.

Som ett resultat av det mödosamma saneringsarbetet har vi det gångna året kunnat notera en hög tillväxt, att arbetslösheten sjunkit och att sysselsättningen ökat. Utvecklingen ser olika ut i olika delar av landet. Medan vissa regioner växer kraftigt, finns det andra som dras med problem som utflyttning och vikande skatteunderlag.

Regeringen ser det som oerhört viktigt att skapa förutsättningar för att regioner med problem kan vända sin utveckling i mer positiv riktning. Därför arbetar regeringen inom en mängd politikområden för att understödja utsatta regioner och kommuner i deras ansträngningar. Låt mig i det sammanhanget t.ex. framhålla satsningarna på de regionala högsko-

Prot.
1999/2000:66
15 februari

*Svar på
interpellationer*

lorna, som jag är övertygad om kommer att bidra positivt till utvecklingen på berörda orter och i kringliggande region som helhet.

För att närmare utreda hur denna positiva utveckling ska komma hela landet till del har regeringen också tillsatt en regionalpolitisk utredning som ska redovisa sitt uppdrag efter sommaren. Den har bl.a. till uppgift att utarbeta en strategi för framtida regional balans.

När det till sist gäller speciella förutsättningar och åtgärder för turistnäringen i olika delar av landet ber jag att få hänvisa till Näringsdepartementet och statsrådet Mona Sahlin, som är den inom regeringen som ansvarar för den typen av frågor.

Anf. 26 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! Jag ber att få tacka finansministern för svaret. Det var ett långt, genomarbetat och omfattande svar. Delar av det är bra, men det finns också delar som jag hade önskat ett helt annat besked i.

Min egentliga avsikt med interpellationen var att fokusera på lokaliseringsfrågan. Jag menar att förslaget i den delen bör omprövas. Jag anser inte att förslaget att lokalisera tre av fyra kasinon till de tre största städerna i landet är i linje med den anda som riksdagen har fattat beslutet i. Det gäller inte minst på det regionalpolitiska området. Där är finansministerns besked att inte ompröva. Det beklagar jag.

När regeringens proposition kom var det som att dra ned en rullgardin i Borgholm, Piteå och Åre. De hade förberett sig minutiöst och var tända på uppgiften. Det betyder väldigt mycket för att lyckas med en verksamhet och få i gång utvecklingen.

Om vi nu har bestämt oss för att ha kasinon i landet ska det vara för att stärka turistnäringen, annars behöver vi dem inte. Lönsamhetskravet och svartspelet är finansministerns motivering. Det håller inte. De argumenten är precis lika adekvata med en lokalisering i anslutning till turistnäringen.

Det finns en rad exempel världen över på att kasinon lokaliseras i anslutning till upplevelseindustrier. Det ger den bästa mereffekten. Vi har sådana utomordentliga möjligheter i det här landet. Jag behöver bara nämna de här orterna en gång till: Visby, Borgholm, Piteå och Åre. Sundsvall också, för den delen. På de ställena skulle en lokalisering av kasinon bli ett utmärkt komplement och stärka turistnäringen och upplevelseindustrin. Det skulle ge en mereffekt för turismen som sådan men också för kasinoverksamheten i dess helhet. Jag vill fråga igen om inte finansministern är beredd att ta till vara fördelarna och beakta dem i det fortsatta arbetet.

Jag tycker att finansministern överdriver i beskrivningen av vad som krävs i form av investeringar, säkerhetsutrustning, utbildning av personal, höga driftskostnader och annat. I det här fallet har finansministern valt den absolut dyraste lösningen. Det blir klart dyrare att etablera kasinon i de stora städerna. Det kräver mer av allt. Hade finansministern valt Borgholm i stället för Malmö eller Göteborg hade också etableringskostnaderna blivit lägre och kraven på avkastning också lättare att uppfylla.

När det gäller verksamhetens fördelning över året finns det både utredningar och praktiska exempel i världen på lokaliseringar som också bestyrker motsatsen till vad finansministern anför – Las Vegas är ett känt exempel. Fanns det värre obygdor eller glesbygdor eller vad finansmi-

nistern vill använda för ord för att lokalisera ett kasino dit när det en gång skedde? Jag tycker att de regionalpolitiska skälen överväger. Är finansministern ändå inte beredd att än en gång fundera på en omprövning av beslutet?

Prot.
1999/2000:66
15 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 27 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! När riksdagen beslutade om att tillåta inrättandet av internationella kasinon i Sverige var huvudmotivet att man därmed skulle bidra till att minska den illegala spelhandeln i Sverige. Den illegala spelverksamheten finns i huvudsak i våra storstäder och storstadsområden. Det var naturligtvis också viktigt för riksdagen – jag vill gärna ta upp den tråden – att dessa internationella kasinon också skulle vara av god kvalitet, så att de inte blev trista spelhålor, som det också går att se på sina håll i världen, utan i stället kasinon med en kombination av underhållning och brett nöjesutbud. Det är viktigt. Det finns naturligtvis också avigsidor med kasinoverksamhet. Därför är det viktigt att de är av hög kvalitet och kan blandas upp med andra former av nöjesaktiviteter.

Mot den bakgrunden sade riksdagen också att det är viktigt att förutom att motverka det illegala spelet att det finns en lönsamhet i verksamheten, att det inte blir förlustbringande kasinon för framtiden. Sedan lade riksdagen till att det går att lägga in en del andra aspekter, bl.a. regionalpolitiska.

Jag vill gärna erinra Agne Hansson om att riksdagen inte sade att det i första hand var av turistskäl som internationella kasinon ska inrättas. Det var ett skäl som fanns med i diskussionen, men det var inte huvudskälet. Därför har regeringen valt en trygg linje genom att i första hand välja områden med ett bra befolkningsunderlag. Sedan är vår förhoppning att det kan bli framgång med fyra internationella kasinon i Sundsvall, Malmö, Göteborg och Stockholm och att de två ytterligare kasinon som riksdagen har beslutat att det finns möjlighet för regeringen att inrätta kan komma på mindre orter med bra underlag.

Jag vill erinra om att man i ett av våra grannländer för några år sedan tvingades lägga ned ett kasino just för att det inte fanns ett tillräckligt befolkningsunderlag och för att man förmodligen hade lagt för stor vikt vid att det skulle vara en turistattraktion. Erfarenheten visar att kasinon i sig inte är den turistattraktion att ett sådant ensamt kan vara underlag för beslut om lokalisering av kasinoverksamhet. Det behövs ett stadigvarande befolkningsunderlag under hela året. Det är därför regeringen har valt den linjen. Det är ett tryggt sätt att försöka plantera kasinoidéen, sedan hoppas jag att vi kan gå vidare och att den kan bli framgångsrik.

Anf. 28 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! Jag tror att frågan om att lösa problemen med den illegala spelmarknaden är lika adekvat i de fall man pratar om utlokalisering. Antingen man tycker att det är bra eller inte är rörligheten i dag betydande. Det visar inte minst kriminaliteten. Den är oerhört rörlig. Det känner vi av även i Kalmar län, tyvärr. Det omvända borde gälla i det här fallet.

Det är riktigt så tillvida att frågan om att lokalisera ett kasino till t.ex. Borgholm – som jag varmt rekommenderar finansministern att göra – inte är en åtgärd som ska dra till sig turister enbart av den anledningen

till området. Det är lite att undervärdera den dynamik som finns i våra turistiska upplevelseområden i landet. Den dynamik och den magnetism som kasinon har skulle ge en mereffekt så att underlaget både för turismen och kasinoverksamheten skulle bli bredare, starkare och större. Det går att skapa en jämn besöksfördelning med hjälp av alternativ. Det går att koppla ihop Visby, Borgholm med Åre och Piteå. Kan finansministern tänka sig en sådan åtgärd?

När nu finansministern har gått in för storstadslinjen, kommer det för framtiden att bli ännu svårare att få ytterligare kasinon lokaliserade till upplevelseområdena i landet. De nuvarande förslagen och besluten omkring att etablera kasinon rymmer ju en möjlighet att starta ytterligare två i nästa etapp. Hur tänker finansministern där? Finns det något hopp i framtiden för Borgholm? Kan finansministern tänka sig en fortsättning av verksamheten om den slår väl ut? Om det visar sig att lokaliseringen i Sundsvall blir bingo är finansministern beredd att etablera de kommande två kasinona i Borgholm eller i Piteå? Om det blir verkligt bingo i Sundsvall är han beredd att omlokalisera och utlokalisera de kasinona som i dag placeras i storstäderna? Det kan vara ett besked som finansministern kan ge för att hålla uppe ambitioner och intresse för verksamheten på de orter som känner sig ytterligare svikna av åtgärder de hade väntat sig.

Jag tog upp frågorna om regionalpolitiska åtgärder i övrigt. Jag gjorde det mot bakgrunden, att om finansministern inte valde vägen att nu stimulera regionalpolitiken krävs än starkare åtgärder för att kompensera och få i gång utvecklingen på områdena.

Vi behöver inte ha någon delad mening om hur viktig ekonomin är för tillväxten i Sverige, men det växer olika – och där har vi gemensamma intressen. Är finansministern beredd att sänka arbetsgivaravgiften i Norrlands inland och gå vidare med sänkningar av arbetsgivaravgiften för småföretagen – motorn i glesbygden?

Anf. 29 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är min, och förhoppningsvis Agne Hanssons, önskan att dessa fyra kasinon kommer att bli framgångsrika. Om de blir framgångsrika har regeringen möjlighet att utnyttja den option riksdagen har gett regeringen, dvs. att inrätta ytterligare två kasinon. Om de nuvarande planerade kasinona kommer att bli framgångsrika kan det knappast bli tal om någon utlokalisering av dessa kasinon från dessa fyra orter. Då handlar det naturligtvis om två nya orter. Jag antar att Agne Hansson och jag är överens om det. Då får vi öppet pröva vilka orter det kan handla om för framtiden.

Vi har redan provat under denna runda möjligheterna att koppla samman två orter eftersom det fanns sådana aktuella alternativ. Det visade sig då att det blir dubbla investeringskostnader, för två utrustningar. Det är naturligtvis ett ytterligare negativt inslag i balansräkningen för sådana projekt. Det tillförde i det läget inte något intressant inslag. Om vi kommer i ett läge att det går att utvärdera och fastställa att de fyra planerade kasinona blir framgångsrika får vi diskutera vilka två nya orter som kan bli aktuella för framtiden.

Anf. 30 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! Jag hoppas naturligtvis också att de här kasinona blir framgångsrika på rätt sätt. Min fråga var ju baserad på om man kan tänka om, om det blir särskilt framgångsrikt i Sundsvall, vilket inte är otroligt. Jag noterar att finansministern är beredd att följa utvecklingen, och jag tolkar svaret så optimistiskt som jag vill göra, dvs. att det inte för all framtid behöver vara kört för vare sig Borgholm eller Piteå.

Därmed får jag väl nöja mig i dag, även om jag hade önskat att finansministern skulle ompröva beslutet – men jag kanske inte hade förväntat mig att han skulle göra det innan beslutet har fattats.

Jag understryker igen den fråga jag ställde i övrigt, hur viktigt det är att stimulera till självhjälp för att få i gång den regionala verksamheten.

Jag vill gärna säga att jag uppskattar det som finansministern sade om arbetet med att strama upp svensk ekonomi. Mina två frågor kvarstår. Är finansministern beredd att nu se till att tillväxten blir jämnare genom att använda arbetsgivaravgiftsmedlet?

Anf. 31 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Jag vill bara vara tydlig på en punkt, nämligen att om de fyra nu planerade kasinona blir framgångsrika ska de självfallet vara kvar på respektive plats. Någon utlokalisering från vare sig Sundsvall, Stockholm, Göteborg eller Malmö kan det inte bli tal om. Om dessa fyra är framgångsrika blir det två helt nya orter som får prövas, och då är alla välkomna med sina ansökningar.

När det gäller regionalpolitiken vill jag påpeka att det i dag, den 15 februari, över hela landet tecknas regionala tillväxtavtal i varje län, och i en del län t.o.m. flera avtal. Vi behöver därför en reell diskussion som handlar om just det perspektiv som de regionala avtalen tar sikte på, nämligen ett underifrånperspektiv, där man i den egna regionen tar ett stort ansvar för att försöka hitta rätt näringspolitisk strategi för hur regionen kan utvecklas i framtiden. Jag ser de regionala tillväxtavtalen som ett genombrott för en ny syn på hur våra regioner kan komma att utvecklas i framtiden, och därmed kanske ett annorlunda synsätt än det som fanns på 60- och 70-talen. Därom har vi mycket att diskutera framöver; vad som är statsmakternas roll och vad som framför allt ligger på det regionala ansvaret när det gäller att ta initiativ i den egna regionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 1999/2000:171 om momsbeläggning av hyra för ideella föreningar

Anf. 32 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Maria Larsson har frågat statsrådet Lars-Erik Lövdén varför det inte ingick i utredningsuppdraget för Utredningen om mervärdesskatt vid fastighetsuthyrning att belysa konsekvenserna för hyresgästerna och efterfrågat statsrådets bedömning av konsekvenserna för föreningslivet i Sverige av förslaget *Mervärdesskatt – Frivillig skattskyldighet* (SOU 1999:47). Maria Larsson har också frågat om regeringen avser

Prot.

1999/2000:66

15 februari

Svar på

interpellationer

att lägga fram en proposition angående momsbelagd hyra för ideella föreningar. Arbetsfördelningen inom regeringen är sådan att jag ska besvara dessa frågor.

Som svar på Maria Larssons första fråga vill jag betona att det ingår i varje utredningsuppdrag att ange konsekvenserna av föreslagna åtgärder. Således anförde utredningen som ett skäl mot obligatorisk skattskyldighet för fastighetsägare att detta skulle få negativa konsekvenser för hyresgäster som inte bedriver skattepliktig verksamhet. Utredningen föreslog i stället att den frivilliga skattskyldigheten skulle utvidgas.

Utredningen konstaterade dock att en utvidgad möjlighet till frivillig skattskyldighet inte alltid kommer att utnyttjas. Det kan antas ske endast när det framstår som fördelaktigt för fastighetsägaren. De faktorer som kan tänkas inverka på ställningstagandet är bl.a. storleken av fastighetsägarens ingående mervärdesskatt som skulle bli avdragsgill och den rådande marknadssituationen.

Som Maria Larsson uppger har studieförbunden beräknat att ökningen av hyreskostnaderna för dem skulle uppgå till 75–100 miljoner kronor per år för lokalavdelningarna. Detta belopp har beräknats genom ett generellt påslag med 25 % på nuvarande hyreskostnader. Därvid förutsätts dock att samtliga hyresvärdar kommer att ansluta sig till det frivilliga systemet och att alla hyror kommer att höjas utan hänsyn till den ökade avdragsrätten för ingående skatt. Detta kommer naturligtvis inte att ske.

Det är svårt att beräkna den faktiska effekt som förslaget kan få på föreningslivets hyror. Främst beror detta på att det är hyresnivåerna på marknaden och parternas förhandlingsstyrka som bestämmer hyrorna och som också avgör genomslaget av förändrade skatteregler. Det föreligger naturligtvis, som Maria Larsson påtalar, olika förutsättningar för hyresgästerna att föra framgångsrika förhandlingar på grund av deras skiftande förhandlingsvana. Till största delen beror förhandlingsstyrkan dock av tillgången och efterfrågan på lokaler.

Systemet är i dag mycket tungt att administrera för skatteförvaltningen och fastighetsägarna. Fastighetsägaren, som i många fall är en småföretagare, drabbas därför av ökade kostnader på grund av administrationen. Dessa ökade kostnader kan naturligtvis också påverka hyresnivån. På grund av svårigheten att hantera dagens system finns det också risk för att fastighetsägaren begår felaktigheter som kan leda till påföljder för honom. Mot vissa hyresgästers berättigade krav på att deras verksamhet inte drabbas av ökade skattekostnader står således bl.a. småföretagarnas berättigade krav på förenklingar i regelsystemen för deras verksamhet.

Frågan bereds för närvarande inom Finansdepartementet, och diskussioner förs med berörda intressenter. Jag är därför inte nu beredd att uttala mig i frågan om huruvida regeringen kommer att föreslå en momsbeläggning av lokaluthyrning till hyresgäster med skattefri verksamhet.

Anf. 33 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret.

Jag tycker att det avspeglas ett visst mått av tveksamhet i svaret. Jag läser mellan raderna att finansministern tycker att det här är en besvärlig fråga. Uppenbarligen tyckte även Lars-Erik Lövdén detta, eftersom han valde att lämna över interpellationen trots att jag förra gången när jag

ställde en fråga fick svar av honom. Jag upplevde hans svar då så att även han såg allvarligt på konsekvenserna för Folk rörelsesverige.

Jag skulle också vilja säga att kristdemokraterna vill stödja folkbildningens möjligheter att försvara, vitalisera och utveckla demokratin; det är folkrörelsernas yttersta uppgift. Om man väljer att momsbelägga de ideella föreningarnas hyreskostnader är det vanvettigt och kontraproduktivt.

Folkbildningen och föreningslivet spelar en viktig roll i det svenska samhället, och det vore förödande om vi skulle brandskatta svenskarnas ideella arbete.

Förslaget skulle få dramatiska verksamhetskonsekvenser. Det som har byggts upp under mycket lång tid i Sverige, som är unikt för Sverige och som är betydelsefullt – detta att man lätt får tillgång till kunskap, möjlighet att utveckla social gemenskap och möjlighet att skapa demokratiska strukturer – skulle på mycket kort tid kunna raseras.

Den frivilliga skattskyldigheten kommer i praktiken att innebära att två parter möts varav den ena är ganska van förhandlare, nämligen fastighetsägaren, medan den andra, exempelvis en ordförande för en pensionärsförening, är en mycket ovan förhandlare. Utgången är ganska given. I alla fall där alla andra intressenter också står på kö kommer hyresvärden förmodligen att lägga full moms. Vad har föreningen då att sätta emot?

Finansministern säger i sitt svar att finns det stor tillgång på tomma lokaler kanske föreningen lyckas få ned hyreshöjningen något, men det blir knappast till 25 %. Det finns sällan ett stort utbud av lämpliga lokaler.

Det kommer att innebära en kostnadshöjning med icke obetydliga belopp för flertalet av våra föreningar. Hur ska föreningarna kompensera detta? De kan naturligtvis välja att höja medlemsavgiften, men det kommer att krävas en rejäl höjning för en förening med 100 medlemmar om man ska kompensera en 25-procentig hyreshöjning. Många kommer förmodligen då att säga upp sitt medlemskap. Man kan sälja reselotter. Det gör föreningarna redan i dag. Bildningsförbunden kan ta ut det på cirkelavgiften, men de är rätt luttrade redan eftersom de kommunala indragningarna på deras verksamhet redan har gjort att man har tvingats till stora höjningar. Återigen: Det kommer att få mycket stora konsekvenser.

Det mest avgörande skälet, enligt finansministern, att göra denna förändring verkar vara att systemet i dag är tungt att administrera för skatteförvaltning och för fastighetsägare. Då tycker jag att det är en dålig lösning att välja att förenkla för en part men att göra det åtskilligt besvärligare för en annan.

Jag är övertygad om att det finns system med bara vinnare. Det går att förenkla systemet för fastighetsägare utan att man försvårar det och gör de ekonomiska omständigheterna betungande för ideella hyrestagare, om den goda viljan finns.

Är finansministern beredd att låta det vara utgångspunkten för en vidare utredning? Kan inte finansministern här i dag lova att förslaget i dess nuvarande form får gå i papperskorgen, så att Folk rörelsesverige kan få lugn och ro att arbeta?

Prot.

1999/2000:66

15 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 34 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! Jag vill naturligtvis instämma i det som Maria Larsson här säger när det gäller vikten av våra ideella organisationer, det arbete de utför och den roll de spelar för demokratin. Jag tror mig också veta att finansministern är väl medveten om deras insatser i samhället. Även om beskedet var något tvehåget tolkar jag det optimistiskt som att finansministern är beredd att se till att ett sådant förslag inte går ut över de ideella organisationernas verksamhet.

Ideella organisationer äger och driver huvudparten av våra samlingslokaler i detta land. Jag tror att det är vår viktigaste och aktivaste folkrörelsegren i dag. De äger och driver helt ideellt ett fastighetsinnehav i miljardklassen. Det är viktigt att också den verksamheten får fungera.

Det är också självklart att våra ideella organisationer är svaga parter på förhandlingsmarknaden. Jag noterar dock att förslaget från utredningen, som jag inte känner närmare i detalj, innebär en frivillig linje. Det kan naturligtvis finnas vägar att ta sig fram som både kan gynna våra ideella samlingslokalsorganisationer å ena sidan och de ideella organisationerna å den andra sidan, eftersom en momsbeläggning också ger möjligheter till avdrag på den verksamhet som man bedriver.

Jag utgår ifrån att finansministern med det svar han har gett är beredd att bereda denna fråga vidare så att det blir, som Maria Larsson säger, bara vinnare. Är finansministern beredd att lägga ett förslag som inte går ut över de ideella organisationernas verksamhet? Det tycker jag är viktigt att få besked om.

Anf. 35 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är ganska vanligt i politiken och i samhällsarbetet att det finns motsstående intressen och att det finns konflikter. Det är lika vanligt att politiker också säger att man ska lösa konflikterna så att det bara blir vinnare. Det skulle jag kunna instämma i och säga att det helt enkelt är så.

Nu är det inte alltid så enkelt. Ganska ofta i politiken är det avvägningsfrågor, och man får göra avvägningar mellan olika saker. Jag berörde i mitt svar att det naturligtvis handlar om ett intresse av att få till stånd en mer rationell skatteadministration och skatteförvaltning. Det borde ligga i alla skattebetalares intresse att vi får en effektiv förvaltning och lägre kostnader. Det handlar om att fastighetsägarna har ett berättigat intresse av att förenkla sin administration. Fastighetsägarna är, som jag sade, också småföretagare i många fall. Fastighetsägare kan i en del fall också vara en del av föreningslivet. Det är ett intresse och en balanspunkt som finns.

Det finns också det väldigt berättigade kravet från studieförbund, folkbildningsorganisationer och föreningsliv att inte få ökade kostnader.

Maria Larsson kan vara helt lugn. Jag har hela mitt liv varit verksam i föreningslivet och är mycket väl medveten om föreningslivets förutsättningar och villkor. Jag är sedan många år tillbaka ordförande i en idrottsförening, så jag vet verkligen vad jag talar om i detta sammanhang.

Därför tror jag att man ska arbeta för att hitta en metod både att förenkla när det gäller skatteadministration och att lösa problemen när det gäller de olika parternas intressen. Men om det var så att det hade funnits en mycket enkel lösning från början som bara hade skapat vinnare hade

ingen gömt undan den lösningen. Då hade den kommit upp på bordet. Därför jobbar vi som jag sade intensivt med att försöka minimera negativa konsekvenser av detta. I sista hand är det en avvägningsfråga.

Jag är naturligtvis inte, med tanke på mitt folkrörelseförflutna och folkrörelseengagemang, på något vis intresserad av att försvåra för folkrörelserna.

Anf. 36 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag vill verkligen tacka för den öppning som finansministern ger här. Jag tar det som ett halvt löfte om att den ideella sektorn kan fortsätta under de villkor som har rått sedan tidigare.

Jag vet att det är en avvägningsfråga. Vad jag undrade över var om man har tittat på alla möjliga lösningar. Det var därför jag ville skicka tillbaka frågan. Men jag har förstått att finansministern har en tydlig bild av hur Folkrörelsesverige fungerar och är en del av det precis som jag är en del av det. Vi arbetar bägge i folkrörelseburna partier och är stolta över det, och vi vill att folkrörelserna ska finnas kvar även i framtiden. Vi har sett den betydelse som folkrörelserna har haft när det gäller att folkbilda kring EMU-frågan, t.ex. De kommer att ha en fortsatt stor betydelse i framtiden. Det är jag övertygad om.

Sedan tror jag att man ska akta sig för att ha för stor tilltro till det som kallas frivillig skattskyldighet och till att det skulle handla om en förhandling mellan två jämbördiga parter. Så kommer det inte att fungera.

Jag har i min hand ett hyreskontrakt från Sveriges fastighetsägare, där det finns en liten ruta längst ned som har funnits med på blanketten i många år. Där står det så här: Om fastighetsägaren och hyresvärden efter beslut av skattemyndigheten blir skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen ska hyresgästen utöver hyran erlagga vid varje tillfälle gällande moms. Det är bara att sätta ett kryss i rutan. Jag tror att det dessvärre ofta kommer att bli moms med automatik. Det kommer inte att bli någon frivillig förhandling.

Det är därför det är så viktigt att föra upp frågan på bordet i dag, när det fortfarande bara är en utredning. Det finns ingen proposition. Vi måste tala om att det förslag som utredningen har pekat på skulle få fördömande konsekvenser för Folkrörelsesverige.

Det pågår mycket opinionsbildning i landet bland folkrörelserna och de ideella företrädarna. Tyvärr har de kanske inte alltid samma möjlighet att komma till Stockholm och beträda departementet som den andra parten kanske har, som jag vet också finns där. Jag tror att det kommer att åstadkomma en lavin i Sverige om ett förslag av denna art skulle komma på bordet, även om det befinner sig på lite längre håll just nu. Skulle ett sådant förslag läggas och drivas igenom skulle man lägga en död hand över Folkrörelsesverige.

Jag är glad över att Bosse Ringholm tydligt markerar att han inte vill medverka till det. Bosse Ringholm vill liksom jag att pensionärsföreningar också fortsättningsvis ska kunna träffas i sin lokal, att idrottsföreningar och handikapporganisationer ska kunna fortsätta sin verksamhet och att det ska pågå studiecirkelar ute i olika lokaler. Då kan jag inte inse att det finns någon annan plats än papperskorgen för detta förslag.

När får vi ett klart och tydligt besked i frågan? Kan vi få det i dagsläget, eller när kommer det?

Prot.

1999/2000:66

15 februari

Svar på

interpellationer

Anf. 37 AGNE HANSSON (c):

Fru talman! Jag underskattar inte folkrörelsernas möjligheter att bilda opinion. Det är ju kännetecknet för en folkrörelse att den inte tar uppgifter som den får sig tilldelade utan påtar sig uppgifter som den finner angelägna och vill driva opinion för. Det tror jag är riktigt och viktigt, och jag har förstått att det är så vi vill ha det i samhället när det gäller att underlätta för folkrörelserna.

Det kan finnas motstående intressen på den här marknaden också, finansministern, i första hand när det finns starka privata intressen. Jag ser inte någon motsättning mellan ideella samlingslokalsägarorganisationer och ideella folkrörelseorganisationer i övrigt som är hyresgäster i folkrörelsernas lokaler. Det viktiga är att man löser det här på ett tillfredsställande sätt, så att man inte driver ut det ideella folkrörelsearbetet till kommersiella lokaler i onödan.

Jag noterar med tillfredsställelse att finansministern säger att han inte tänker försvåra för folkrörelserna. Jag utgår från att det blir fallet i fortsättningen, och därmed är jag tillfreds.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter

Näringsutskottets betänkanden 1999/2000:NU9 och NU8
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 1999/2000:MJU6
Justitieutskottets betänkande 1999/2000:JuU12

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

1999/2000:50 Ansvar för fastställande av diskontot m.m.

Motioner

1999/2000:Ub16 av Bo Lundgren m.fl. (m)

Situationen i grundskolan – väckt enligt 3 kap. 15 § RO med anledning av händelse av större vikt

med anledning av prop. 1999/2000:57 Ökad konkurrens på mobiltelemarknaden

1999/2000:T6 av Johnny Gylling och Tuve Skånberg (kd)

1999/2000:T7 av Eskil Erlandsson m.fl. (c)

1999/2000:T8 av Monica Öhman m.fl. (s)

1999/2000:T9 av Kenth Skårvik m.fl. (fp)

1999/2000:T10 av Per-Richard Molén m.fl. (m)

12 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

Prot.
1999/2000:66
15 februari

den 14 februari

1999/2000:230 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Alkoholinförsel

1999/2000:231 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Arbetsmarknaden och rehabilitering

1999/2000:232 av *Ola Karlsson* (m) till miljöminister Kjell Larsson

Miljöbalken och företagandet

1999/2000:233 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson

Elevers kunskapsnivå i grundskolan

1999/2000:234 av *Rolf Kenneryd* (c) till finansminister Bosse Ringholm

Fastighetsskatten

1999/2000:235 av *Göte Jonsson* (m) till miljöminister Kjell Larsson

Vindkraftverk som skadar flyttfåglarna

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 februari.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 14 februari

1999/2000:552 av *Göran Hägglund* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Beslut om försäljning av aktiemajoriteten i Telia

den 11 februari

1999/2000:553 av *Marianne Samuelsson* (mp) till miljöminister Kjell Larsson

Internationell kontroll av dammar

den 14 februari

1999/2000:554 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till statsminister Göran Persson

Kommunismens illdåd

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 februari.

Prot.
1999/2000:66
15 februari

14 § Kammaren åtskildes kl. 15.41.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot.
1999/2000:66
15 februari

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelser.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till vissa utskott.....	2
4 § Meddelande om aktuell debatt	2
5 § Svar på interpellation 1999/2000:106 om statliga kreditinstitut.....	3
Anf. 1 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	3
Anf. 2 LARS TOBISSON (m)	3
Anf. 3 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	4
Anf. 4 LARS TOBISSON (m)	5
Anf. 5 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	6
Anf. 6 LARS TOBISSON (m)	6
Anf. 7 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	7
6 § Svar på interpellation 1999/2000:120 om energibeskattningen.....	7
Anf. 8 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	7
Anf. 9 STEFAN HAGFELDT (m)	8
Anf. 10 LENNART VÄRMBY (v)	9
Anf. 11 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	10
Anf. 12 STEFAN HAGFELDT (m)	11
Anf. 13 LENNART VÄRMBY (v)	11
Anf. 14 DAN ERICSSON (kd)	12
Anf. 15 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	13
Anf. 16 STEFAN HAGFELDT (m)	14
Anf. 17 DAN ERICSSON (kd)	14
7 § Svar på interpellation 1999/2000:154 om Fastighetsverkets skogsinnehav	15
Anf. 18 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	15
Anf. 19 HARALD NORDLUND (fp)	15
Anf. 20 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	16
Anf. 21 HARALD NORDLUND (fp)	16
Anf. 22 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	17
Anf. 23 HARALD NORDLUND (fp)	17
Anf. 24 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	18
8 § Svar på interpellation 1999/2000:161 om kasinon	18
Anf. 25 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	18
Anf. 26 AGNE HANSSON (c).....	20
Anf. 27 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	21
Anf. 28 AGNE HANSSON (c).....	21
Anf. 29 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	22
Anf. 30 AGNE HANSSON (c).....	23
Anf. 31 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	23
9 § Svar på interpellation 1999/2000:171 om momsbeläggning av hyra för ideella föreningar	23
Anf. 32 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	23

Prot.
1999/2000:66
15 februari

Anf. 33 MARIA LARSSON (kd).....	24
Anf. 34 AGNE HANSSON (c)	26
Anf. 35 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s)	26
Anf. 36 MARIA LARSSON (kd).....	27
Anf. 37 AGNE HANSSON (c)	28
10 § Förnyad bordläggning.....	28
11 § Bordläggning.....	28
12 § Anmälan om interpellationer	29
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	29
14 § Kammaren åtskildes kl. 15.41.	30

